

İMAM BEZZÂR'IN HADİS KİTABI (El Bahruz-Zehhâr) 2655 No.lu HADİS -İ ŞERİF
(Türkçe okunuşu , meal ve tefsiri)

Tabiin'in ulularından Halid ibn Ma'dân radiyallahu anh tariki ile Muâz ibni Cebel radiyallahu anh'dan rivayet etmektedir.

“ men salla minkum min-el-leyl fel yecheer bi kıraati : **sizden kim geceleyin namaz kılsa kıraati cehri (sesli) yapsın.**

Açıklama : Yatsıyı kıldıktan sonra kılınan namazlar gece namazından sayılır, dolayısıyla burada kasdolunan gece kılınan namazlar veya teheccüddür. Kıraatin sesli yapılması ise, sadece kendimizin değil, yanımızdakilerin de duyabileceği bir sesle okumak demektir. Bu emir değil, tavsiyedir. Böyle sesli okumanın fazileti şimdi anlatılıyor .

“feinnel melâikete tusalli bissalatihi ve tesmee li-kırâetihi “ . **Evdeki melekler de (sağındaki solundaki yazıcı melekler ve üzerindeki koruyucu melekler onun namazına cemaat uyarlar ve onun kıraatini dinlerler .**

“ve inne mu'minel cinn ellezîne yekunune fil havâi ve cirânihi meahu fi meskenihi “ :

Havada bulunan cinlerin müminleri ve (senin) evinde bulunan komşuları ,

Açıklama : Cinler her yerde bulunabilirler. Şeytan da cinlerdendir. Ama şeytanların müslümanı yoktur, cinlerin müslümanı vardır. Şeytanların atası iblistir. Cinlerin atası Cânn'dır . (“ Cânn'ı ise, ateşin dumansız alevinden yarattı “ *Rahman suresi, ayet 15*)

“yusallune bis-salatihi ve yestemiunel kıraatuh “ : **onlar da (yani mümin cinler de) o kişinin (gece, teheccüd) namazına uyarlar ve kıraatini dinlerler.**

“ ve innehu yetadrudu bi-cehril kıraetihi an dârihi ve anid-durilletî havlehu fesâkel cinn ve murdetiş-şeyâtiyn “ : **o kişi kıraati cehren yaparsa , kendi evinden ve etrafındaki evlerden (yani komşu evlerden) fâsık cinleri ve azgın şeytanları (ifritleri) kovar .**

Açıklama : Yüzlerce koruma görevlisi tutsanız , şeytana engel olamazsınız. Ona ancak Kur'ân engel olur. Bakara suresi okunan eve şeytanın yaklaşmadığı , Secde suresi okunan eve üç gün süreyle şeytanın giremediğine dair sahih hadis-i şerifler vardır (*Camius Sağır, No : 2420*).

Zaten bir eve meleklerin gelmesi, şeytanların gitmesi anlamına da gelmektedir. Çünkü nûr gelince, nâr (ateş) gider. Bunun aksi, Kur'ân okunmayan evden ise melekler gider, şeytanlar dolar. Bu hadis-i şeriften, Kur'ân ehli olan bir müminin sadece kendi evine değil, komşu evlere de faydası olduğu ortaya çıkmaktadır (*Günümüzde birçok kişi bu hususu bilmedikleri gibi tam aksine, sâlih, ehil-i Kur'ân kişilerle aynı apartmanda oturmak istemezler , gördükleri zaman selam bile vermezler !*)

“ ve ennel beytelleziy yakrau fiyhil Kur'ân aleyhi haymetun min nûrin yaktedi biha ehles-semâi :.. **Hangi evde (gece) Kur'ân okunuyorsa , o evin üstüne nurdan bir hayme (çadır, kubbe) kurulur , gökteki melekler o nûra tâbi olurlar.** Yani yere inmeseler bile , baktıkları zaman yeryüzünde nerede nûr görünüyorsa, ona tâbi olurlar.

Kur'ân'ın ilâhi bir (nûr) olduğu birçok ayet-i kerime ile sâbittir . Ör : “ Allah'a , Peygamberine ve indirdiğimiz o nûra (Kur'ân'a) inanın “ (*Teğabun suresi, ayet 8*). Onun için Kur'ân okuyan kişi de , okunan mekan da nurlanır. Bu nûru dünyada göremiyoruz ama ahirette aşikâr olarak görülecektir . Ayet : “ O gün mümin erkeklerle mümin kadınları görürsün ki, nurları önlerinde ve sağlarında koşuyor “ (*Hadid suresi, ayet 12; Keza Tahrim , 8*) .

Yine, Hadid suresi ayet 19 da , müminlerden bahsedilirken : “ onların mükafatları ve nurları vardır ” buyurulmuştur .

“ kema yaktedune bil kevâkibid dariy fi lucecil bihari fil ardı kafri” “ **nasil ki karanlık denizlerde kalan insanlar yıldızlara bakarak yol buluyorlarsa ..**” (Kur’ân okunan evdeki nûr da meleklerle yol gösterir).

İlgili âyet : “ O, kara ve denizin karanlıklarında kendileri ile yol bulasınız diye yıldızları yaratandır “ (*En’am suresi, ayet 97; Keza Nahl, 16*)

“Feiza mâte sahibil Kur’âni refeat tilkel haymetu fe yenzurul melâiketu min-es-semâi felâ yeravne zaliken-nûra “ “ **Kuran sahibi (onu okuyup onunla amel eden kişi) öldüğü zaman o hayme kaldırılır . Melekler (orayı bildikleri için) oraya bakarlar , o nûru göremezler .** dolayısıyla öldüğünü anlarlar .

“fe ten’âhu’l melâiketi mines-semâi iles-semâ fe tusalli melâiketi ala ruhihi fil ervah “ (her katın) **melekler (i , diğer kattakilere) o kişinin öldüğünü haber verirler.** Bu Kur’ân ehli zatın **ruhu için** yedi kat semânın **melekleri cenazesini kılar.**

Yani, birinci kat semâda bulunan melekler ikinci kattakilere, ikinci kattakiler üçüncü kattakilere , .. bu şekilde her kattaki melekler bir sonraki kattakilere o zâtın vefat ettiğini haber verirler. Böylece , Kur’ân ehli olan o kişi vefat ettiği zaman , dünyada hiç kimse onun cenazesine gelip taziyede bulunmasa bile, yedi kat semâdaki melekler onun için taziyede bulunup cenaze namazını kılarlar.

“ Summe testekbila melâiketel hafizeyn ellezayni kâne meahu summe testağfiru lekul melâiketi ila yevmi yub’as. ” . (O kişinin sağındaki solundaki) **yazıcı melekler (o kişi öldüğü, dolayısıyla vazifeleri bittiği için - ölen kişinin ruhu ile birlikte - göğe yükselince) , gökteki meleklerle** karşılaşırlar. O kişi vefat ettiği, dolayısıyla vazifeleri bittiği için ne yapacaklar ? Mevlâ’ya sorarlar. Mevlâ buyurur ki ; şimdi siz **o kişi diriltileceği güne kadar (onun affı için) istiğfar edeceksiniz.**

Açıklama : Müminler için istiğfar eden melekler olduğu Şurâ suresi 5.inci ayetinde de zikredilmektedir. Keza, Mümin suresi 7.inci ayetinde ise şöyle buyurulmaktadır : “Arş’ı yüklenen ve bir de onun çevresinde bulunanlar (melekler) , Rablerini hamd ile tesbih ederler, O’na iman ederler. Müminlerin de bağışlanmasını dilerler (şöyle derler) : Ey Rabbimiz ! Senin rahmet ve ilmin her şeyi kuşatmıştır. O halde tevbe eden ve senin yolundan gidenleri bağışla, onları cehennem azabından koru !” (derler).

“ ve mâ min reculin tealleme kitaballâhi sümme salla saaten min-el leyl , illa usat bihi tilke leyletul madıyeti leyletul mustakbileti “ : **bir adam Allah’ın kitabını güzel öğrenirse, sonra gecenin bir saatinde namaz kılsa (velev ki iki rekat olsun) , o gece geçtiği zaman gelecek geceye vasiyet eder.**

Gece kalkıp Allah rızası için namaz kılmanın çok sevap olduğuna dair ayet ve hadisler vardır. Misal : " Gecenin bir kısmında sadece sana mahsus, fazla (bir ibadet) olmak üzere namaz kıl. Muhakkak Rabbin seni öğülmüş bir makama erdirecektir." (*İsra suresi, ayet 79*). Ayet-i kerimenin tefsirinde teheccüd namazının Hz. Peygamber (asv) için farz veya fazilet olduğu, ümmeti için nafiye olduğu belirtilmiştir.

Peygamber Efendimiz (s.a.v), Sahih-i Müslim'de Ebû Hureyre (r.a)'dan rivâyet edilen bir hadis-i şerifte teheccüd namazının en faziletli vaktini şöyle belirtmiştir : "Farz namazdan

sonra en faziletli namaz gece namazıdır. Geceyi iki kısma bölersen son kısmı namaz için en faziletli vakittir. Eğer geceyi üçe bölersen ortası en faziletli vakittir." (*Tecrid-i Sarîh Terc. IV, 16*).

“ en tunebbihahu lisaatih ve en tekune aleyhi hafifen “ = Bu kişi şu saatte teheccüde kalkıyor, **onu o saatte uyandır .. Ona ağırlık verme, uykusu hafif olsun**, gecesi huzurlu olsun , diye o gece bir sonraki geceye haber gönderir.

Açıklama : Yerleri, gökleri, zamanları, mekanları , tüm kâinatı, kısacası herşeyi yaratan Allah-u zül celâl ve tekaddes hazretleridir. Bu bakımdan, Cenâb-ı Hak kâinatta her zerrede - esma ve sıfatları itibariyle- zâhirdir. İsrâ suresinde şöyle buyrulur : “ Yedi gök ile yer ve bunlarda bulunan herkes O’nu tesbih eder. O’nu , hamd ile tesbih etmeyen hiçbir şey yoktur. Fakat siz onların tesbihlerini anlamazsınız “ (*İsrâ, 44*)

Başka bir ifade ile, kâinatta Cenâb-ı Hakkın tedbir ve tasarruf etmediği bir zerre bile yoktur . Ateşin yakıcı olma özelliği vardır, ancak : ” Ey ateş , İbrahim’e karşı serin ve selâmetli ol! “ (*Enbiya suresi, ayet 69*) emrini alınca, ateş Hz. İbrahim aleyhisselam’ı yakmadı. Nuh tufanı sırasında yeryüzüne günler boyu yağan şiddetli yağmurlar neticesinde topraklar suyu çekemez duruma gelmiş , bunun sonunda taşkınlık ve tufan oluşmuştu. Ancak ne zaman ki : “ Ey yer ! Suyunu yut ! Ve ey gök ! (sen de yağmurunu) tut ! ” (*Hûd suresi, ayet 44*) emri gelmiş , o zaman yağmurlar dinmiş ve sular da çekilmişti .. Kısacası toprak, su, ateş, yerler, gökler, zamanlar, mekanlar, herşey Hak Teâlâ’nın emrine musahhar ve muti’dir. Hadis-i şerif’in bu cümlesine , zamanlar ve mekanların işlediğimiz amellere (yaptığımız işlere) şahitlik edeceği anlamı da verilmiştir. Bizler şu anda farkında olmasak da, “ O gün yeryüzü bütün haberlerini anlatır “ (*Zilzal suresi, ayet 4*) ayet-i kerimesi vechile, onların şahitliği âhirette ortaya çıkacaktır ..

“ve iza mâte ve kâne ehluhu fi cihazihi “ (Bu gece namazına devam eden, gece Kur’ân okumaya devam eden, sesli kıraat eden) **adam ölüp de ailesi de onu teçhiz ve tekfin hazırlıklarına başladığı zaman ,**

“ yeciu’l Kur’ânu fi sûretin hasenetin cemiletin vakıfen inde re’sihi “

Kur’ân güzel bir sûrete bürünmüş olarak gelir , başının üzerinde durur

Bu noktaya çok dikkat : Kur’ân ehli olan yani dünyada Kur’ân-ı Kerîm ile haşır neşir olan, onunla amel eden kişi ölünce, hiç vakit geçirmeden , Kur’ân güzel ve nûrani bir sûrete bürünmüş olup hemen gelecek ve - aşağıda görüleceği üzere – Cennete girene kadar (yani kabirde, Mahşerde, Mizanda, Sıratıta, ..) o kişiyi yalnız bırakmayacaktır. İnsanın dostlarını , eşini, çocuklarını, anne- babasını bile yanında bulamayacağı o zor zamanlarda **tek vefâli dostun Kur’ân** olacağını bu hadis-i şerif bizlere müjdeliyor ! Onun için, Kur’ân-ı âzimüş-şân’ın kıymetini bilelim ! ..

“ hatta yudrace fi ekfanihi feyekune’l Kur’ân ala sadrihi dune’l kefen”

o kişi kefenlendiği zaman Kur’an kefenin içine, göğsünün üzerine gelir

Açıklama : (Kur’ân gelir) deyiminin anlamı , Kur’ânın mâna olarak ve güzel, nurlu bir sûrete bürünmüş olarak meyyitin yanına gelmesidir. Kur’ân Allah Teâlâ’nın kelâmı olduğu için , Cenâb-ı Hak ona güzel ve nurlu bir sûret (*sûretin hasenetin cemiletin*) verir. Yani, gelen Kelâmullah olan Kur’ân’dır yoksa evdeki mushaf değildir. Kur’ânı Kerim okurken ona ne kadar tâzim edersek, ne kadar ihlaslı okursak gelen sûreti de o derece güzel ve nurlu olur. Esasen başka hadis-i şeriflerde -iyi veya kötü – dünyada yaptığımız tüm işlerin yarın ahirette sûrete bürünüp yanımıza geleceği , iyi amellerimizin bizi ferahlandıracağı ve bize iyi bir

arkadaş olacağı ; kötü amellerimizin ise bize azab vereceği rivayet edilmiştir. Bu husustaki hadis-i şerifler için Ruhu'l Furkan tefsiri cilt 13, shf 447'ye bakılmalıdır.

Ruhu'l Beyan tefsirinde ise şöyle denilmektedir : “ Her amelin hakiki bir sûreti vardır. Ahiretteki dirilme de o sûretle zuhur eder. Amel, hayırlı bir amelse güzel sûrette, şerli bir amelse çirkin sûrette zuhur eder “ (*Ruhu'l Beyan, cilt 8, shf 85*)

“Fe iza vadaa fi kabrihi vesa aleyhi tefraka anhu ashabuhu “ : **o kişi mezarına konduğu ve topraklar üzerine düzlendiği ve ashabı** (karısı, çoluk çocuğu, arkadaşları, v.b) **ondan ayrılıp gittikleri zaman ,**

(etahu munker ve nekiyr feyeclesânihi fi kabrihi yecie'l Kur'âni hatta yekunu beynehu ve beyneheuma) **Münker ve Nekir** (o meyyite) **gelip onu kabrinde oturturlar,** (o zaman) **Kur'ân gelir ve ölü ile o iki melek arasına girer .**

Açıklamalar : 1- Münker ve Nekir melekleri tarafından yapılan kabir sorgulaması haktır. Bu konuda birçok hadis-i şerif vardır, ancak Mute'zile bunu kabul etmez .

2- Ruh ölmez , ölen bedendir. Ölüm demek rûhun bedenden ayrılması ve Berzah (kabir) âlemine intikal etmesidir. Berzah âlemi, misal âlemidir ; yani içinde bulunduğumuz bu madde âleminden (Evren'den) çok daha başka bir âlemdir. Ruh, o âlemde de - misâli bir sûret ile - yaşantısını devam ettirir. Hadis-i şerif okunurken bu husus unutulmamalıdır. Aksi takdirde , Mute'zile gibi bazı yanlışlara düşmek kaçınılmaz olur.

“Ve yekulani lehu, ileyke hatta neselehu “ **o iki melek Kur'ân'a “ çekil ” , sorgu -sual yapacağız derler.** Melekler (çekil !) deyince Kur'ân-ı Kerim der ki :

“feyekulu lâ ve rabbi'l Ka'beti innehu le sahibiy ve haliliy “ **Hayır, Kâbenin Rabbine yemin olsun ki** (ben sizinle onu yalnız bırakmayacağım), **o benim arkadaşım ve dostumdur.**

“ ve lestü ahzeluhu ala hâl fein kuntuma emertuma bi şeyin ve emdiya lima emertuma “ **hiçbir halde ben onu yardımsız bırakmayacağım . Eğer siz bunun** (ölünün) **hakkında bir şeyle emir olunduysanız, siz emrolduğunuz işi yapın** (yani , ben sizin Allah'tan aldığımız emre müdahale etmem).

Kabirde yapayalnız, korku içinde , yardıma muhtaç bir durumdayken “ Kur'ân gelir ve meyyit ile o iki melek arasına girer ”. Meleklerin “ çekil ! “ , yani görevimizi yapalım demelerine karşı ise çekilmez, direnç gösterir. Böyle bir durumda münker nekirin karşısına durup dikilecek, direnecek (Kur'ân'dan başka) bir güç varmıdır ? Elbette yoktur, ancak Kur'ân kelâmullah olduğu için onda bu güç vardır.

Kur'ân mahluk değildir. Kur'ân Allah Teâlâ'nın kelâm sıfatıdır. Sıfat mevsuftan , Rabbinden ayrılmaz. Kur'ân Mevlâ'dan ayrı değildir . Oysa melekler mahluktur, sonradan yaratılmıştır.

KELÂM SIFATI HAKKINDA KISA BİLGİ

Allah-u Teâlâ'nın (sübûti) sıfatlarından biri de kelâm sıfatıdır. Kelâm, “ söylemek ve konuşmak” demektir. Allah-u Teâlâ'nın kelâmı ses ve harflerden meydana gelmez ; O bunlardan münezzehtir . Kelâm sıfatı diğer (sübûti) sıfatları gibi ezeli ve ebedidir . Kur'ân-ı Kerim'e kadim olan mânası itibarıyla “ Kelâmullah “ denilir , çünkü içindikiler vahiydir , yani Allah c.c sözüdür. Yani “ Kelâmullah” ile kastedilen Allah Teâlâ'nın kadim olan kelâm-ı nefsisidir. Mushaflarda veya başka yerlerde yazılmış olanlar kelâmullahın aynı

değildir, belki kelâmullah'a delalet eden ibarelerdir. Çünkü bunlar bir kişi tarafından sonradan yazılmıştır.

İmam A'zam el Vasiyye adlı kitabında şöyle demektedir : “ Biz kabul ve tasdik ederiz ki, Kur'ân-ı Kerim Allah Teâlâ'nın kelâmı, O'nun vahyi ve inzal buyurduğu olup kendi sıfatıdır. O, ne Allah'ın c.c. ayındır ve ne de gayrıdır. Fakat gerçek mânada Allah Teâlâ'nın sıfatıdır. O mushaflarda yazılmış, dillerde okunmuş , sinelerde ezberlenmiştir. Fakat oralarda yerleşmiş değildir. Harfler, mürekkep, kağıt ve yazı, bunların hepsi mahluktur. Çünkü bunlar kulların işleridir. Allah Teâlâ'nın kelâmı ise mahluk değildir. O'nun kelâmı , kendi zâtı ile kâim olarak okunur, yazılır ve ezberlenir “.

İşte, bundan dolayı, melekler (çekil !) deyince Kur'ân-ı Kerîm çekilmez ve Cenâb-ı Hakka yemin ederek o kişiyi cennete girene kadar yalnız bırakmayacağını, ancak meleklerin vazifelerini yapmalarına da engel olmayacağını söyler. Kur'ân şöyle devam eder:

“ ve deâni mekaniy “ : **beni durduğum mekanda bırakın**

“feinni lestu uffarikuhu hatta edhilheul cennete inşallahu “ : **ben bunu (arkadaşımı)**

inşaallah Cennete girene kadar bırakmayacağım

Kişi geceleri Kur'ân okumak yerine başka şeylerle meşgul oluyorsa, arkadaşları o meşgul olduğu şeyler demektir. Onların hepsinin arkadaşlığı dünyada biter.

“Summe yenzurul Kur'âne ila sahibihî feyekulu lehuskun feinneke seteciduniy mine'l cirâni câri sıdkın ve minel ahillâi halilin sadakın ve minel ashâbi sahîbe sıdkın “

Sonra Kur'ân (kendini okuyup amel eden) **sahibine** (arkadaşına ,ölen kişiye) **bakıp sâkin ol, sen muhakkak ki beni komşuların arasından en sadık bir komşu, dostların arasından en sadık bir dost ve arkadaşların arasından en sadık bir arkadaş olarak bulacaksın, der**

Açıklama : Sadık ; güvenilir , dürüst , vefalı demektir. İnsanın en yakın arkadaşı , en vefalı dostu bile zor zamanda onu yalnız bırakabilir , çünkü herkes önce kendi nefsinin düşünür.

Çok güvendiğiniz birinden , ihtiyacınız olduğu zaman yardım ve destek bulamayabilirsiniz. İyilik yaptığınız bir kişiden vefa görmeyebilirsiniz ; hatta tam aksine nâdanlık , nankörlük ve kötülük dahi görebilirsiniz. Hazret-i Ali *kerremallahu veche* Efendimiz'e atfedilen bir söz vardır.

“ Filanca kişi senin için kötülük düşünüyor “ dediklerinde şaşırıp , “ Ben ona bir iyilik yapmadım ki ! ” dediği rivayet edilir. İşte, insanlar böyledir. Dünyadayken sizi anmayan bir kişi, siz mezardayken mi sizi hatırlayacaktır !..

Ancak Kur'ân öyle değildir. O , sâdik , vefalı ve gerçek bir dost olarak insanı kabrin ve mahşerin zor zamanlarında yalnız bırakmaz . Yukarıda açıklandığı üzere, Kelâmullah olduğu için onun sözü haktır. Bu husus, kendi kelâmını okuyan , ona saygı gösteren, onunla amel eden kişiye Cenâb-ı Hak'ın büyük bir ikramıdır.

“Feyekulu lehu men ente ? “: (O kişi , Kur'ân'a :) **Sen kimsin ? , diye sorar**

Açıklama : Yukarıda bahsedildiği üzere ölüm , rûhun bedenden ayrılması demektir. Ruh, hayat unsurudur; bedenden ayrılınca beden hayatiyetini kaybeder, çürümeye başlar. Ama, rûha bir şey olmaz. O, kabir yani Berzah âleminde yaşamaya devam eder. Şayet Berzah âleminde (o âleme mahsus) bir yaşantı olmasaydı, kişi sorgu meleklerinin suallerine cevap verebilir veya Kur'ân la konuşabilir miydi ? Berzah (kabir) âlemi içinde bulunduğumuz bu Evren gibi madde âlemi değil mânâ âlemdir, bu noktayı unutmamak gerekir.

“feyekul : ene'l Kur'ânellezîy kunte techerubiy ve tuhfiyniy ve kunte tuhibbuniy feene habibuke femen ahbebtuhu ehabballâhu leyse aleyke ba'de meseletin munkerin ve nekiyr min gammin ve la hemmin ve la hazen “

(Kur'ân o kişiye) **der ki : Ben senin aşık ve gizli (sessiz) okuduğun Kur'ânım. Sen beni severdin . Ben de senin sevgilim (Ben de seni severim). Ben kimi seversem Allah da onu sever. Bu münker nekir sualinden sonra sana artık gam, hemm, hüzn, keder yoktur.** (Yani, bu melekler görevlerini yapıyorlar, sen onlardan korkabilir ve bundan dolayı panikleyebilirsin. Fakat artık bundan sonra sana gam, endişe ve keder yoktur . Bundan sonra artık ebedi rahat edeceksin , demektir).

Bu dünya hayatında bir saatimiz sevinçle geçse, belki on saatimiz sıkıntı, dert ve gam ile geçer. Çünkü - imtihan hikmetine binâen- dünya hayatı böyledir. Oysa kişi kabre indirildiği ilk anda (Münker nekir sorgusundan sonra artık sana gam, hüzn, .. yoktur) şeklinde bir müjde alırsa, ne kadar sevinip ferahlayacağını tahmin etmek zordur. Çünkü Kur'ân'dan böyle bir müjde gelmesi demek , artık mahşer ve sonrasının daha iyi olacağına ve inşallah işin sonunun Cennetle biteceğine delalettir. Münker Nekir'in suallerine cevap veremeyen kişilerin ise çetin bir azaba uğrayacaklarına ve sonunda da Cehennem yollarına dair hadis-i şerifler vardır.

“feyesâlehu munkerin ve nekiyrun ve yasadâni “ : **Derken münker nekir suallerini sorarlar** (bu kişi de cevabını verir . Münker nekir'in görevleri bittiği için geldikleri yere dönmek üzere) ve **yükselirler** (yani tekrar göğe çıkarlar) .

“ ve yebkâ huve ve'l Kur'ân “ : **O kişiyle Kur'ân (kabirde) başbaşa kalırlar “.**

DİKKAT : Bütün yakınları , sevdikleri , dostları onu bırakıp gittiler , ancak Kur'ân onu bırakmadı, onun hemen yanında , onunla beraber .. Kabirde, kişinin yanında Kur'ân-ı azimüş-şân gibi nûrani, güzel ve aynı zamanda sâdik bir dost olursa, artık o kişinin başka birisine ihtiyacı olur mu ? Veya bir korkusu , endişesi kalır mı ? Kur'ân'ın öyle bir güzelliği , kokusu, tatlılığı vardır ki, kişi ondan bir an bile ayrılmak istemez .. Osmanlı ecdadımız bize ne güzel bir (manevi) miras bırakmış ; Osmanlı'dan kalan mushafların sonundaki hatim duasında ne diyoruz : “Allahumec'al-il Kur'âne lena fid-dunya karina ve fi'l kabri munisa ..” (= Allahım, Kur'ânı bize dünyada arkadaş, kabirde de sevimli- güzel bir can yoldaşı eyle !) Amîn.

Kur'ân ile birlikte olmak ne büyük nimet ! Ancak, bu nimetin sebebi yukarıda açıklanmıştı : “Siz Kur'ânı severseniz , Kur'ân da sizi sever. Kur'ân kimi severse, Allah da c.c onu sever”. Şimdi Kur'ân o kişiye şöyle der :

“ feyekul : leafreşneke firaşen leyyinen ve leedterneke disaren hasenen cemiylen cezâen lek bima esherte leyleke vensabte nehârek.

(Kur'ân ona) **der ki : ben senin altına yumuşak bir yatak döşeyim .. üzerine de (hisaren hasenen cemiylen) güzel, makbul bir yaygı vereyim (cezâen lek bima esherte leyleke) geceleri (Kur'an ve teheccüdle) uykusuz kalmanın, gündüzleri de kendini (diğer ibadetlerle) yormanın karşılığı (mükâfatı) olarak ..**

“Kâle : feyesadel Kur'âne iles-semâi esraa min-et-tarfi feyesalallâhe zalike lehu feyituhillahu zalike feyenzilu bihi elfe elfe min makrubissemâis- sâdisetil feyeciu Kurân ve yekul “ : (Râvi der ki) **Kur'ân hemen göz açıp kapamadan semaya yükselir ve o kişi için Allah'a müracaat eder . Allah ona (istediklerini) verir. Kur'ân (Musa aleyhisselam'ın bulunduğu) altıncı kat semânın bir milyon mukarreb meleği ile birlikte o adamın kabrine iner ve der ki :**

“hel istevaşte ma zalet muz firaktike en kelimetallahi tebareke ve teâla hatta ahrecte leke minhu firâşen ve disâren ve misbahen ve ci'tuke bihi fekum hatta tefreşekel melâikete “
(Kuran o kişiye gelip der ki : (bir an) **ayrılmak zorunda kaldığım için yalnızlık hissettin mi ?** (yani sakın yalnızlık hissetmeyeydin . Ben senden ayrıldım ya ,) **senin için Allah tebareke ve teâla ile konuştum. Ben Allah'tan senin için bir firaş (döşek), hisar (örtü) ve bir de ışık (misbah =kabrinde nûr) getirdim. Şimdi sana onları getirdim. Şimdi kalk , melekler yatağını serecek !**

Açıklama: Kur'an Allah c.c kelâmı olduğu için arada bir aracı olmaksızın Cenâb-ı Hak indinde istekte bulunabilir ve onun isteği de kabul edilir. Kur'an'ın ahirette şefaathane olacağı hadis-i şerifler ile sâbittir. Tabii, Kur'an'ın getirdiği döşek ve örtü , yine o âleme mahsus mefruşattandır, yoksa dünyadaki kumaşlardan dokunmuş döşek ve örtülerden değildir.

“kale : fetenhedahu'l melâiketi inneha dâen latifen sümme yefise lehu fi kabrihi mesiyrete erbea mieti âmin “

(Râvi) **der ki: Melekler gelirler, onu çok hafif bir şekilde kaldırır. Sonra kabri dörtyüz senelik bir mesafe kadar genişletilir** (yani , seri giden bir atının dörtyüz senede katedeceği mesafe kadar , göz alabildiğine genişletilir).

Bir hadis-i şerifte şöyle buyurulmuştur:

“ Mümin kabrinde yemyeşil bir bahçededir. Kabir ona yetmiş arşın genişletilir. Ayın (*mehtabın*) aydınlattığı gece gibi kabri kendisine aydınlatılır. “ Onun için dar bir geçim vardır “ (*TâHâ, 124*) mealindeki ayet ne hususta nâzil oldu bilirmisiniz ? O , kabir azabı hakkında nâzil olmuştur. Nefsim yed-i kudretinde olana yemin ederim ki, ona (kâfire) doksan dokuz yılın musallat kılınır. Her yılının dokuz başı vardır. Kıyamete kadar cismini sokarlar ve delip perişan ederler “ (*Râmuz'ül Ehâdis, , No: 1453*).

Yukarıda açıklandığı üzere Berzah (Kabir) âlemine ait varlıkları , içinde bulunduğumuz bu madde âlemi(Evren) e ait gözlerle görmek veya cihazlarla tesbit etmek mümkün değildir. Allahu zül celâl hz.leri bu âlemdeki yılanları tek başlı yaratmıştır, ama bu öteki âlemdeki yılanları dokuz başlı yaratamayacağı anlamına gelmez. Hak Teâlâ ve Tekaddes hazretleri dilediği âlemleri, dilediği şekilde yaratır . Yaratdığı âlemlerdeki mahlûkatına da dileği şekilleri (sûretleri) verebilir. Çünkü O , “ Âlemlerin Rabbi” dir.

Başka bir hadis-i şerifte ise şöyle buyurulmuştur :

“ Mümin kabrinden çıktığı vakit, ameli güzel bir sûret alır ve adam ona şöyle der : ” Sen nesin, seni sâdık (*doğru, güvenilir*) bir kişi olarak görüyorum “. Amel şu cevabı verir : “ Ben senin dünyada işlemiş olduğun amelini”. Böylece ona bir nûr olur, doğru cennete götürür. Kâfir de kabrinden çıkınca, ameli çok çirkin ve korkunç bir sûretle (*şekilde*) önüne çıkar. “ Sen nesin, seni çok fena ve korkunç bir kişi olarak görüyorum” der. Ameli şu karşılığı verir : ”Ben senin kötü amelini”. Bunu dedikten sonra onu alıp doğru cehenneme götürür. (*Râmuz, 1454*)

Bu hadis-i şeriften de , dünyada yaptığımız iyi veya kötü işlere , yarın ahirette birer sûret verileceği ve onların bize yoldaş kılınacağı ortaya çıkmaktadır. Yaptığımız ibâdat, taat, tesbihat, zikirler , verilen sadakalar , hayırlar ve hasenât iyi sûretlere büründürülüp bizlere arkadaş kılınacak ve bizleri sevindirip ferahlandıracaktır. Buna mukabil Allah'a isyan, O'na karşı nankörlük, küfür, şirk , zulüm, katliâmlar, .. ve benzeri her türlü kötülöklere de çirkin ve korkunç sûretler verilecek ve kişi bunlardan azâb görecektir. Kısacası , ölümden sonraki (Berzah ve Âhiret) hayatımız bu dünyada yaptıklarımıza bağlı olarak şekillenecek , ya rahatlık veya azâb içinde geçecektir.

Hâtem Asam (k.s) evliyânın büyüklerinden Şakik-i Belhî'nin sohbetine devam edenlerdendi. Şakik hzleri birgün ona :

--Otuz senedir yanımdasın. Bu müddet zarfında benden ne öğrendin ?, diye sordu . Hatem Asam cevap olarak :

--İlimden sekiz mesele öğrendim ki, bunlar bana yeter . Çünkü kurtuluşumun bu sekiz şeyde olduğunu ümit etmekteyim , dedi. Şakik :

--Onlar nedir ?, diye sordu. Hatem:

--Birincisi : Yaratılanlara baktım ve gördüm ki, her birinin muhabbet duyduğu bir kimse vardır. Muhabbet duyduğu bu kişilerin bazısının dostluğu ölüme kadar, diğer bazıları da mezarın başına kadar gidiyorlar. Sonra herkes sevdiği kişiyi yalnız bırakıp geri dönüyor, onunla birlikte kabre girmiyorlar. Buna göre düşündüm ve dedim ki, kişinin en sevgili dostu kendisi ile birlikte mezara girip orada arkadaşlık edenidir. Bunu da ancak yapılacak **iyi amellerde** buldum. Ben de kendime iyi amelleri dost seçtim ki, beni kabirde yalnız bırakmasın, bana arkadaş olsun ve beni aydınlatsınlar .. *(Diğer yedi maddeyi konuyu dağıtmamak için buraya almıyoruz. Onlar için bkz : İmam Gazali, Eyyuhe'l'Veled)*

Nitekim, bir hadiste şöyle buyurulmuştur : “ Ölüyü (kabre kadar) üç şey takip eder : Çoluk çocuğu, malı ve ameli. Bunlardan ikisi döner, biri kalır. Çoluk- çocuğu ve malı döner, ameli (kendisiyle) kalır “ *(Hz Enes r.anh'dan; Buhari, Müslim)*

Cenâb-ı Hak'tan hepimize bu dünya hayatında -farz kıldığı ibadetler başta gelmek üzere - hayırlı, güzel ve rızâsına uygun ameller işlemeyi nasip etmesini niyaz ederiz. Amîn . Hadis-i şerif devam ediyor :

“ summe yudia lehu firâşen bitânetehi min haririn ahdaruhu haşvahul misk ezharu ve yudau lehu merâfiku inde ricleyhi ve re'sihi min-essundus vel istabrak ve yesricu lehu sırâcani min nûril cenneti inde re'sihi ve ricleyhi yezherâni ila yevmil kıyameti sümme tadceamau'l melâiketu ala şikkahıl iymane mustekabilel kıbleten “

Sonra ona astarı yeşil ipekten , içi halis misk olan bir yatak konur. Sonra ona yastıklar konur. Ayaklarının ve başının altına ince ipekten ve kalın ipekten (sündüs) birer yastık konur. Başının üstüne ve ayaklarının altına cennet nûrundan bir kandil koyarlar ki, bu (kandil) kıyamet gününe kadar ışıldar . Sonra melekler onu kibleye dönük vaziyette sağ omuzu üzerine yatırır

Tabii bahsi geçen yatak ve yastıklar da , yukarıda belirtildiği gibi, bu dünyadaki yatak ve yastıklardan değil, misal âlemine ait varlıklardır. Nasıl ki melekleri gözle göremiyorsak , bu kişinin kabrini açıp baksak yatak, yastık döşek v.b hiçbir şey göremeyiz ; çünkü burada bahsedilenler içinde yaşadığımız bu âlem (Evren) cinsinden değildir. Evren madde âlemidir ve asli unsurları toprak, su, hava ve ısı (ateş)dir. Oysa âhiret âlemi mânâ âlemidir, madde değildir. Oradaki yastık ve yorganlar, dünyada olduğu gibi, topraktan çıkan pamuktan dokunmamıştır. Onların hammaddesi belki de bu dünyadayken yaptığımız ibadetler, zikir, fikir, tesbihatlardır.

Onun için , ancak maddeyi görebilen gözlerimizle diğer âlemlere ait varlıkları göremeyiz. Bu âlemdeyken Berzah ve Âhiret âlemine ait varlıkları görebilenler ancak peygamberler ve evliyâullahdır. Diğer insanlar ise ancak öldükleri zaman bunları görebilirler.

“ summe yutiy biyasemiymne min yasemiynel cenneti ve yas'ade anhu ve yabka huve vel Kur'âni ye'huzel Kur'ânel yasemiyne feyadahü ala enfi gadâ feyestenşukahu hatta yebasu”

Ondan sonra cennet yaseminlerinden yasemin getirler. Ondan sonra (bu hizmetleri yapan) melekler giderler , o kişi (yine) Kur'ân'la başbaşa kalır . Kur'ân yasemini alır, o kişinin) burnu üzerine koyar. Dirilene (mahşere çıkana kadar) o yaseminin tazeliği, kokusu bitmez (yani , o kişi devamlı olarak o cennet kokularını içine çeker) .

Kur'ân ehli olan müminin kabri , onun rahat etmesi için her türlü (mânevi) varlıklarla donatılır, genişletilir, nurlandırılır , cennet kokularıyla kokulandırılır. Cennet kokusu bir

mümine bu dünyadayken de tattırılabilir. Ömrünü ibâdat ve taat ile geçirmiş yaşlı bir hacı teyze , bir gece rüyasında kendisine bu kokuların tattırıldığını bize anlatmış ve “ ömrümde böyle güzel koku duymadım ! ” demişti.

Kâfirin kabri ise bunun zıddı olarak daraltılır, karanlıklar içindedir ve sıkıntılıdır . Hadis-i şerifte şöyle buyurulmuştur : “Kabir, cennet bahçelerinden bir bahçe veya cehennem çukurlarından bir çukurdur “.

“ve yercial Kur’âne ila ehlihi feyhberahu bihaberihim kulle yevmin ve leyletin ve yuteâhedu kema yutaahadel vâlides-şefiykı veledehu bil haber fein ta’lem ehadun min veledihi Kur’âne beşirihi bizalike ve in kâne ukbahu ukbes-sûi dea lehum bissalahi vel ikbâli “

Kur’ân onun ailesine döner. Her gün ve gece ailesinin haberini o kişiye getirir.

Şefkatli bir baba çocuğunu nasıl arayıp sorarsa, nasıl gözetirse , Kur’ân da bütün ailenin durumunu gelip o meyyite haber verir. Geride bıraktığın çocuklarından biri Kur’ân öğrenirse, hemen gelip müjde verir . Şayet çocukları kötü yolda ise, o Kur’ân bu defa kötü zürriyetinin ıslahı için duacı olur .

(ev kema zekere = bu zikredilenin benzeri (yani benzer lafız olabilir, fakat mâna aynı , demektir))

(R. A ; Ocak 2019)